

експериментальної діяльності відбувається розвиток їхніх творчих здібностей та творчої активності, а саме:

- домінує позитивна мотивація творчої діяльності;
- відбувається розвиток творчих рис характеру;
- відбувається розвиток творчих якостей інтелекту;
- формується творча самосвідомість;
- триває постійне зростання потенціалу творчої діяльності;
- продовжується формування психічних якостей творчої особистості.

Література

1. Ковбасенко Л.І. Організаційно-педагогічні основи діяльності сучасного позашкільного навчального закладу // Шкільний світ. – 2003. – № 22-24. – С. 2-6.
2. Закон України "Про позашкільну освіту" // Позашкільна освіта в Україні (нормативно-правові акти). – К.: НЕНЦ, 2002. С. 3-32.
3. Концепція позашкільної освіти та виховання // Виховна робота в закладах освіти України. Випуск II. Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій. – К.: ІЗМН, 1998. – С. 196-197.
4. Микитюк О.М., Соловійов В.О., Васильєва С.О. Наукові дослідження школярів: Навчально-методичний посібник / Під ред. І.Ф.Прокопенка. – Харків: ХДПУ ім. Г.Сковороди, 2003. – 80 с.
5. Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / Укл. Ю.О. Туранов, В.І. Уруський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ШКОЛЯРІВ

Діденко О., Яланська С. (Полтава)

Екологічна освіта у сучасному загальноосвітньому навчальному закладі є складовою частиною становлення особистості як суб'єкта суспільного і індивідуального розвитку. Радикальні зміни методологічних парадигм вивчення природи, нові вимоги до викладання природничих дисциплін, розглядають предмети природничого циклу насамперед як світоглядні дисципліни, що повинні забезпечити розвиток творчості, формування екологічної свідомості, нової стратегії поведінки людини у природі.

У працях С.У. Гончаренка, І.Д. Зверєва, Л.Я. Зоріної, В.Р. Ільченко, Г.С. Калінової, Б.Д. Комісарова, С.Д. Максименка, А.М. М'ягової, Л.В. Тарасова, А.Г. Хрипкової та інших вчених доведено, що розв'язання завдань природничонаукової освіти потребує ефективної проектної діяльності вчителів щодо формування екологічної свідомості школярів.

Нами розроблено проект, що включає структурно-функціональну модель та методичний комплекс формування екологічної свідомості учнів. Ми вважаємо, що даний проект забезпечує ефективне формування екологічної свідомості школярів: вищої форми активного відображення екологічного стану навколишнього середовища, що передбачає цілеспрямоване, опосередковане й узагальнене відображення учнем суттєвих зв'язків і відношень природної дійсності.

Складовими екологічної свідомості є: глибокі знання про природне і соціальне середовище; усвідомлення взаємозв'язку природи і суспільства

(розуміння єдиної природничонаукової картини світу); відповідальне ставлення до навколишнього середовища; набуття вмінь вирішення екологічних проблем; безпосередня участь у природоохоронних заходах; засвоєння кращих досягнень вітчизняних та зарубіжних учених у галузі природничої науки; оволодіння прогнозуванням можливих негативних наслідків господарської діяльності людини; міркування в масштабі всього світу та дії на місцевому рівні [1;2].

Структурно-функціональна модель проекту включає основні організаційно-методичні засади, що забезпечують формування та розвиток екологічної свідомості особистості школяра: врахування нормативних носіїв змісту екологічної освіти; конструктивне середовище школи як соціально-педагогічний феномен; інтерактивні форми та методи навчання; ефективна екологічна робота школи; основні екологічні запити учнів; моніторинг за станом екологічної освіти. Методичний комплекс формування та розвитку екологічної свідомості учнів передбачає різноманітні варіативні завдання, плани-конспекти аудиторних занять та екскурсій в природу.

Розроблений проект формування екологічної свідомості школярів успішно впроваджено у навчально-виховний процес Яблунівської загальноосвітньої школи Чернігівської області. Організована активна науково-дослідна, методична робота екологічного спрямування.

Отже, актуальність проблеми формування у школярів цілісності знань про живу природу обумовлена радикальною зміною методологічних парадигм вивчення природи, новими вимогами до викладання природничих дисциплін у навчальних закладах, розглядом їх, насамперед, як світоглядних дисциплін, які повинні забезпечити формування в школярів наукової картини світу, нової стратегії поведінки в біосфері, екологізованого мислення.

Література

1. Яланська С. П. Формування екологічної психології майбутнього вчителя біології / С. П. Яланська // Навколишнє середовище і здоров'я людини : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару, м. Полтава, 24-25 верес. 2008 р. / ПДПУ ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 145-148.
2. Ясвин В. А. Психолого-педагогическая коррекция субъективного отношения к природе в процессе экологического образования / В. А. Ясвин // Вопросы психологии. – 1998. – № 4. – С. 3-13.

МОТИВАЦІЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (ОБҐРУНТУВАННЯ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ)

Джежелій Т. В. (Полтава)

Найважливішою складовою нашого наукового дослідження є експеримент. Це такий метод, за якого дослідник активно і цілеспрямовано впливає на об'єкт дослідження шляхом застосування умов, необхідних для виявлення відповідних властивостей [5;с. 84-85].

Ми розглядали дослідно-експериментальну роботу як такий блок засобів: 1) експериментальний фактор; 2) експериментальна ситуація; 3) експериментальний об'єкт; 4) експериментальний ефект [3; с. 53].

Експериментальний фактор – гіпотетичні компоненти щодо мотивації творчої діяльності.